

NOVI ARHEOLOŠKI NALAZI IZ SENJA

U proljeće 1960 godine radnici građevnog poduzeća "Elektrana" iz Senja vršili su niveliranje terena za stambenu zgradu HE Senj u Aleji K.o Senj br. parc 140 na zemljištu sv. Petar(zadužbini knezova Frankopana iz 1297 godine)gdje se često nailazi na stare zidove i antikni materijal porušenih zgrada. Medjutim kod obilaska spomenutog gradilišta u iskopu zemlje se nije moglo pronaći starine na koje sam bio upozoren.

Nedavno je Krapotić Mate koji je tada radio na niveliranju terena kazao:da se je onda naišlo na grobove koji su radnici odmah uništili. Prema njegovom iskazu u jednom grobu mrtvac je ležeo zaliven živim krečom a u druga tri groba mrtvaci su bili obloženi tankim i velikim opekama u formei sanduka i redovno su imali opeku pod glavom. U jednom grobu pronašlo se novac sara Vespazijana(69-79 n.e.)a više novčića na izgled starijih i njemu manje interesantnih sa nekim drugim predmetima bacio je natrag u zemlju¹

Zapadno od zgrade HE Senj prilikom ranijih građevinskih radova često sam nailazilo na stare grobove položene u zemlju a u kojima su pronađeni ljudske kosturi, medalje i novci²

Prilikom obilaska terena u naselju Vl. Čopića od ranije poznatoma po nalazima antiknih grobova³ Našlo se u vrtu Lončarić Jure K.o Senj br. parc 235/1 veće fragmente anfora . U razgovoru vlasnik zemljišta izjavio je da su to komadi posude iz jednoga groba na koji naišao prilikom kopanja temelja za ljetnu kuhinju, a takvih dijelova posuda još se može naći i u okolnom terenu.Ranijih godina otkopao sam u vrtu oko osam grobova koji su bili učinjeni od velikih komada anfora , ali u njima nije bilo ništa od starina.

Kako se dio vrta ima-o prekopati zbog uređenja kuhinje to se u dogovoru s Konzervatorskim zavodom na Rijeci izvršilo manje zaštitno iskapanje. Tom prilikom otkopalo se dva groba, br.1 i 2 koji su ležali oko 30 cm. pod zemljom orjentirani istok-zapad. Grobovi su bili učinjeni od nekoliko anfora koji su bile djelomično ograđene kamenom. U grobu br. 1 našlo se slabo sačuvane kosti mladje osobe dok je grob br.2 bio ranije raskopan i prazan. U grobovima se nije našlo uobičajenih priloga. Ovogodišnji nalaz u toliko je važan jer nam upotpunjuje sliku kasno antike nekropole koja se nalazila na sjevero-istočnoj strani grada⁴

Jugoistočno od Nehaj grada s ^{lijeve} ~~desne~~ strane stare ceste koja je vodila za Dalmaciju ^a iznad nove jadranske magistrale leži uvala zvana od starine Abatovo. Tu se je nalazila do 1260 godine templarska Opatija sv. Jurja koja se često spominje u srednjovjekovnim dokumentima i navodi kod Senja (S. Georgii p̄enes Sēgniŷam). Spomenute godine kralj Bela IV predaje Senj sa okolicom knezovima krčkim koji vjerojatno predaje samostan benediktincima u kojim su ovi živjeli do sredine XVI stoljeća kada su učestale turske provale sve do Senja. Negdje oko 1550 godine Turci su spalili samostan sv. Petra⁵ a vjerojatno i sv. Jurja od kojeg građevnog materijala dao je senjski kapetan general vojne krajine Ivan Lenković 1558 godine izgraditi Nehaj grad i crkvu sv. Franje.

Do danas se u tradiciji nije sačuvalo uspomena na mjestu gdje je nekad stajala Opatija sv. Jurja osim toponima Abatovo na kojem mjestu se i danas nalazi obilje fragmenata kasno srednjovjekovne keramike, opeke, čavala, stakla i starih zidina koji nalazi idu u prilog da se na mjestu Abatovan morala nalaziti Opatija sv. Jurja. Svakako je lokalitet Abatovo interesantno arheološko nalazište na kojem će se izvoditi istraživanja koja će nam u velike razjasniti prošlost mjesta gdje se do 1558 godine nalazila Opatija sv. Jurja.

B I L J E Š K A

1. Dobro sačuvani novac na aversu se čita IMP. CS.VASPASSIAN.AVG. COS.III u sredini lik imperatora- na reversu CONCORDIJA AVGVSTI u sredini lik sjedeće božice a pod-nu SE
2. Podaci su dobiveni na osnovu iskaza građana i radnika koji su radili na izgradnji stambenih kuća. Otkopane starine uglavnom su raznešene a grobovi raskopani. Na većem dijelu lokaliteta sv. Petar može se izvršiti manja istraživanja koja bi pružila uvid u starost grobova na prostoru bivše frankopanske zadužbine
3. Senj, Hrvatski kulturni spomenici I str. točka 5 Zagreb 1940
4. U ljetu 1960 godine prilikom niveliranja terena za novu ambulantu (20 m. istočno od stare bolnice) otkopali su radnici stare grobove koji pripadaju zapadnoj strani nekropole. Ranijih godina 1913 do 1935 konstantno se otkopavalo slične grobove koji su sjeverni dio veće antikle nekropole koja se nalazila u uvali podno naselja Vl. Čopića.
5. Kukuljević - Sacinski Ivan: nadpisi sredovječni i novovjeki o Hrvatskoj i Slavoniji. Zagreb 1891

Abel.